

Ab ovo kweek van *Poecilocampa populi* L. (Lep., Lasiocampidae). Zoals wel min of meer algemeen bekend is, eten volwassen *Poecilocampa populi*-rupsen vlak voor hun verpopping aarde. Wanneer ze daarna een cocon gesponnen hebben braken ze de aarde weer uit en drukken deze in kleine bolletjes van binnenuit door het spinsel heen, zodat er op de buitenzijde van de cocon een kleiwand gevormd wordt.

Maar wat gebeurt er nu wanneer de rupsen geen aarde kunnen opnemen? Om hier een antwoord op te krijgen werden de volgende proefjes gedaan:

Van een ab ovo kweek kregen 17 rupsen geen aarde. Hiervan stierven er 6; 6 stuks verpopten zonder een cocon te spinnen en de overige 5 gingen over tot het eten van uitwerpselen. Deze laatste spinnen daarop een cocon waarin nu de uitwerpselen werden verwerkt; daarna stierven ze voor de verpopping.

De 6 verkregen poppen hadden in november 1965 de vlinders moeten leveren. Dit gebeurde niet, hoewel ze toen nog wel soepel (niet uitgedroogd) waren. Bij controle in januari 1966 bleek de inhoud ervan uit een vochtige vormloze massa te bestaan. Nog weer enkele maanden later bleken deze poppen verdroogd te zijn.

Van de overige rupsen kregen er 12 aarde. Hiervan verpopten er 11 binnen een cocon waarin aarde was verwerkt. De twaalfde binnen een cocon, die niet met aarde bekleed was. Alle 12 leverden de vlinder.

Verder ontvingen een viertal rupsen turf in plaats van aarde. Eén verpopte zonder een cocon te spinnen, één vormde een cocon zonder hierin turf te verwerken en de overige twee verpopten normaal, d.w.z. in een cocon met turf. Alle poppen kwamen uit.

Dat de rupsen ook zandkorrels kunnen verdragen bleek uit het feit, dat een viertal exemplaren, die alleen scherp zand hadden ontvangen toch de vlinder leverden. Eén van deze rupsen verpopte zonder een cocon te spinnen; de andere maakten cocons die met zandkorrels werden bedekt.

De conclusie moet dus luiden, dat de rupsen zich niet tot vlinder kunnen ontwikkelen, wanneer ze niet de gelegenheid krijgen aarde of iets dergelijks tot zich te nemen. Verder blijkt dat in een dergelijk geval geen cocon gesponnen wordt, hoewel dan toch soms wel een verpopping plaats vindt.

Dat rupsen die geen aarde kregen, geen vlinder leverden en rupsen die wel aarde ontvingen, doch zonder cocon verpopten, dat wel deden, wijst er op dat deze laatste toch wel aarde hebben gegeten. Waarom ze dan toch geen cocon maakten (of een cocon zonder aarde), is niet duidelijk. Wellicht is er bij de desbetreffende dieren extra veel tijd verlopen tussen de opname van de aarde en de verpopping, zodat de aarde reeds via natuurlijke weg het lichaam had verlaten. Er waren in de kweekpot in ieder geval wel uitwerpselen te vinden, die praktisch alleen uit aarde bestonden.

Rest mij nog te vermelden dat de rupsen, die met *Salix* werden opgekweekt, éénkleurig grijs waren. De tekening stemde in het geheel niet overeen met de bonte afbeeldingen in de meeste handboeken, terwijl de onderlinge kleurvariatie bij de rupsen te verwaarlozen was.

C. J. ZWAKHALS, Onderweg 19, Arkel.

Vespula (Pseudovespula) adulterina (Du Buysson) in Nederland. (Hym., Vespidae). Op 16 juni 1966 trof ik deze wesp, die nieuw is voor onze fauna, aan in het nest van zijn waard *Dolichovespula saxonica* (F.). Bij het vernieuwen van een dak van een huis in Huis ter Heide kwamen vijf nesten van *saxonica* te voorschijn. In één hiervan zat de bovengenoemde wesp. Voor België geeft LECLERCQ hem op uit Malmédy (*Bull. et Ann. Soc. ent. Belg.* 97 : 150, 1961).

De heer P. M. F. VERHOEFF was zo vriendelijk de determinatie te controleren.

W. F. S. KLEIN, Ruysdaellaan 1, Huis ter Heide (Utr.).